

Radu Mărculescu (1915-2011)

„Pătimiri și iluminări din captivitatea sovietică”

jurnalul unui prizonier român, o mare carte, un mare caracter

Povești de iarnă de la Monastîrka

Înăsprirea iernii, ninsoarea excesivă mai reduseseră din activitatea multor brigăzi, exceptând "fildeşul". Dar și aici erau zile când viscolul bătea cu atâta turbare, că până și gărzile pregetau să iasă în teren. Atunci profitam de acest relache pe care ni-l dăruia natura ca să ne odihnim, să citim ori să stăm de taclale sau povești. Un vad bun pentru desfacerea acestor bunuri impalpabile și reconfortante care sunt povestirile era în fundul bordeiului, unde se afla și craca mea (la priciul de sus). Era un loc mai retras și mai intim, unde obișnuiau să se strângă povestitorii și auditoriul lor. Un astfel de povestitor era și Mitică Grama, sublocotenent activ de artilerie. Poveștile lui erau interesante, fiindcă se refereau la lumea satelor și a colhozurilor din jurul Orankiului, o lume pe care, într-o brigadă de cosași, o călcase pas cu pas în vara ce trecuse. Bun cunoscător al limbii ruse și bucurându-se, ca și ceilalți ortaci (toți soldați), de un regim mai relaxat din partea gărzilor, care se obișnuiseră cu ei, a putut veni în contact direct cu acea lume a colhoznicilor, talpa țării (adusă la ultima treaptă a mizeriei și silită să-și ducă existența în condiții aberante). "Una din aceste anomalii, își începu Grama una din savuroasele lui povestiri, într-o după-amiază de sâmbătă pe care un viscol bine-venit ne-o facuse zi liberă, una din aceste anomalii, efect al războiului, dar mai ales al menținerii în continuare de trupe masive în țările ocupate, se răsfrânge asupra proporționalității sexelor în această chinuită lume a satelor. La o sută de locuitori, 80 sunt femeii, iar cei 20 de bărbați se împart în: bătrâni, invalizi și copii. Nici un bărbat în toată firea. E de înțeles la ce grele încercări este supusă fiziologia bietelor femei. De aceea, apariția într-un colhoz a unei echipe de prizonieri tineri, voinici și buieci (cosașii erau totdeauna bine hrăniți) stârnea adevărate furtuni în simțurile îndelung comprimate ale abtinentelor femei, mai

ales când, din motive de organizare a muncii, cogașii nu se mai înapoiau la lagăr, ci înoptau la colhoz, cu toată lumea de-a valma. Cum pentru o sticlă de votcă procurată de femei din sărăcia lor gărzile consimțeau să închidă ochii, acele nopți de vară, nopți fierbinți de Sânziene, ori Drăgaica, își redobândeau ancestrala lor funcție de ritual al fertilității, contribuind astfel la compensarea pierderilor de populație din cauza războiului, suferite de greu încercatul popor sovietic. Din păcate însă, cererea fiind mare, iar oferta limitată, curând între solicitante se iviră conflicte care degenerară în păruieli, fapt ce nu întârzie să ajungă la urechea autorităților locale, apoi raionale. Acestea aveau o altă optici decât a femeilor cu privire la refacerea echilibrului demografic al URSS-ului prin contribuția prizonierilor. Așa încât, în sala de solemnități a colhozului, se organiză o mare adunare, la care veniră să ia parte înalți oaspeți de la centru. A mai fost chemat, învinuit de lipsă de vigilență, și șeful gărzii, un moldovean din Transnistria, de pe lângă Balta, care, amuzat, îmi povesti cum a decurs dezbaterea. "Ședința, prezidată de un comisar de la centru, a fost deschisă de un procuror tinerel care începu cu un lung și aspru rechizitoriu adresat femeilor. În vreme ce bărbații lor au sângerat și s-au acoperit de mărire în război, iar acum pe tot întinsul țărilor eliberate stau să vegheze și să apere cuceririle sovietice, ele ce fac? Se lasă ademenite în brațele foștilor ocupanți fasciști care au făcut și au dres ... crime, violuri, jafuri, distrugerii ... în sfârșit, tot tacâmul limbajului propagandistic în vigoare. «Cum ați putut să decădeți în așa hal de la demnitatea dumneavoastră de femei sovietice?» întreba el retoric. «Ce rușine! La astfel de lepădături, la astfel de gunoaie de bărbați ați ajuns să vă uitați?» «Dă-ne tu alții mai buni!» urlă din mulțime, ca scoasă din minti, o femeie tânără și voinică mai să rupă-n brate bărbatul și nu altceva. «Dă-ne tu alții mai buni!» repetă furioasă toată multimea aceea de femei contrariate în instinctele lor cele mai elementare. «Tăcere» se oțări procurorul. «Astfel de manifestări huliganice arată cât de jos ați

decăzut din demnitatea ... » «la mai du-te-n aia mă-tii cu demnitatea ta! mârâi una din cumetre. Ce-i aia «demnitate?»» Îmi ține ea loc de bărbat? Mie bărbat îmi trebuie, nu demnitate.» «Asa e! începură să urle femeile. Vrem bărbați, nu demnitate», repetă, scandând, masa dezlănțuită. «Dați-ne înapoi pe bărbații noștri, dacă aștia nu vă plac», începu să se mai audă ici și colo. Sesizând pericolul acestei noi formule care punea în discuție însăși legitimitatea rămânerii sub arme a unui puhoi de omenire acum, când războiul se terminase, comisarul ceru liniste, pentru ca tovarășul procuror să-și încheie expunerea. Dar tovarășul nu sesiză aluzia de a încheia această penibilă sedintă și o ținu pe-a lui mai departe, așa cum o pornise.

«În concluzie, își reluu el cuvântul, pentru a pune capăt acestei stări de lucruri care constituie o rușine la nivel unional, conducerea de partid a hotărât ca brigada de prizonieri să părăsească imediat colhozul.» Acum se dezlănțui nebunia în masă. La început femeile rămaseră împietrite, ca la citirea unei sentințe de condamnare. Apoi una dintre ele, care ședea în rândul din față, sări ca arsă de pe scaun și, ridicându-și fusta și arătându-și rușinea procurorului, îi strigă înverșunată: «Atunci ... fă-mi tu! În aceeași clipă, ca la un semnal, toate săriră de pe scaune și, ca niste turbate, începură să-și salte fustele, să-și arate procurorului podoabele și să-i strige furioase lubrica lor invitație. Procurorul și ceilalți din prezidiu, acum în picioare, priveau încremeniți acest spectacol demential: o sală întreagă de femei într-un acces de isterie colectivă, săltându-și fustele, arătându-și onoratului prezidiu și față, și dosul și repetând obsesiv, cu glasuri aspre, până la răgușire, propunerea lor nerușinată. Vacarmul nu se potoli decât atunci când, devenind agresive și apropiindu-se cam prea mult de podium, în intenția vădită de a-l obliga pe procuror să le onoreze invitația, acesta, împreună cu ceilalți, găsi mai înțelept să o ia la sănătoasa, trăgând desigur concluzia că, oricât ai fi de mare și de tare, cu femeile nu-i de glumit", îsi încheie Grama hazlia-i pățanie în hohotele noastre de râs.